

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Фінансові ринки

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Насібова Ольга Вікторівна

olha.nasibova@khp.edu.ua

Доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Досвід роботи - 20 років. Автор та співавтор понад 85 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: "Страхування та страхова справа", "Фінансові ринки", "Банківський менеджмент", "Ринок фінансових послуг", "Управління фінансовими ризиками".

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Ткаченко Марина Олексіївна

maryna.tkachenko@khp.edu.ua

К.е.н., доцент, старший викладач кафедри обліку і фінансів

Досвід роботи понад 13 років. Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний викладач з дисциплін: «Бюджетування податків і зборів на підприємстві», «Управлінський та податковий облік», «Ринок фінансових послуг», «Аналітичні методи оцінки ринкової вартості економічних об'єктів».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс "Фінансові ринки" розвиває знання та навички, необхідні для ефективної діяльності на фінансовому ринку. В ході навчання студенти зможуть оволодіти сучасним методичним апаратом

проведення операцій на фінансовому ринку, аналізувати і прогнозувати ризики капіталовкладень, проводити фінансові розрахунки по цінних паперах.

Мета та цілі дисципліни

Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками у сфері розвитку і функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК12. Здатність працювати автономно.
- ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Фінанси", "Гроші та кредит", "Страхування та страхова справа".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться дистанційно із застосуванням інтерактивних методів навчання з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій. Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Сутність фінансового ринку, необхідність і передумови його створення. Принципи, функції та роль фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Суб'єкти і об'єкти фінансового ринку. Фінансові активи і фінансові інструменти. Моделі і тенденції розвитку фінансового ринку.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Форми і моделі регулювання фінансового ринку. Засади державного регулювання. Регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ в Україні. Саморегульовані організації на фінансовому ринку. Регулювання фондового ринку.

Тема 3. Фінансові посередники

Сутність та призначення фінансових посередників. Типи фінансових посередників та їх характеристика. Банки як основні фінансові посередники. Функції та операції банків. Суть та особливості діяльності небанківських фінансових посередників. Кредитні спілки. Ломбарди. Компанії з управління активами. Торговці цінними паперами. Інститути спільного інвестування. Страхові компанії. Недержавні пенсійні фонди. Фінансові компанії. Лізингові компанії. Факторингові компанії. Довірчі товариства.

Тема 4. Відсоткові ставки, ризик та ціна капіталу

Ціна капіталу. Види та структура відсоткових ставок. Теорії часової структури відсоткових ставок. Розвиток теорій ризику. Модель оцінки капітальних активів (МОКА). Модель арбітражного ціноутворення. Теорія ефективності фінансового ринку.

Тема 5. Грошовий ринок та ринок капіталів

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Функції грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Інструменти грошового ринку. Попит та пропозиція на грошовому ринку. Установлення цін на грошовому ринку. Характеристика інструментів облікового ринку. Ринок капіталу та його структура. Кредитний ринок як складова ринку капіталів. Основні форми кредитних відносин. Особливості функціонування міжбанківського ринку. Міжбанківські депозити: поняття, механізм залучення. Суть і види міжбанківських кредитів, особливості їх надання.

Тема 6. Валютний ринок

Поняття валюти, валютний курс і конвертованість валют. Валютний ринок: сутність та основи функціонування. Валютні системи, їх призначення. Валютні операції, їх види та характеристика. Поточні валютні операції. Операції на валютному ринку, пов'язані з рухом капіталу. Види курсів на валютному ринку, їх характеристика (спот-курс, форвард-курс, крос-курс). Види угод на валютному ринку, їх характеристика. Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку.

Тема 7. Фондовий ринок та ринок цінних паперів

Суть фондового ринку та його учасники. Професійна діяльність на фондовому ринку. Класифікація фондових ринків. Місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку. Функції ринку цінних паперів. Значення ринку цінних паперів для процесу нагромадження капіталу. Структура ринку цінних паперів. Види операцій із цінними паперами. Класифікація цінних паперів. Фундаментальні властивості цінних паперів. Функції та роль цінних паперів в економіці. Фондова біржа й біржові операції. Ринок похідних цінних паперів.

Тема 8. Міжнародний фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок, його структура та суб'єкти. Світові фінансові потоки та світові фінансові центри. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародні фінансові організації.

Теми практичних занять

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Тема 3. Фінансові посередники

Тема 4. Відсоткові ставки, ризик та ціна капіталу

Тема 5. Грошовий ринок та ринок капіталів

Тема 6. Валютний ринок

Тема 7. Фондовий ринок та ринок цінних паперів

Тема 8. Міжнародний фінансовий ринок

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання. Результат розрахунків та обґрунтувань і висновків оформлюється у письмовий звіт.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

1. Ганзюк С.М. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок». Кам'янське : ДДТУ, 2022. 64 с.
2. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.

З. Рамський А.Ю., Жукова Ю.М., Обушний С.М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях : навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді: підсумкової контрольної роботи (20%); Індивідуальної роботи (20%) та виконання самостійної роботи студента (60%). 60% самостійної роботи складаються з:

- 40% поточного оцінювання (включаючи підготовку презентації в powerpoint, доповіді за темами та роботу на практичних заняттях);
- 20% поточного семестрового контролю (тести).

Передбачена рейтингова система отримання оцінки. Екзамен виконується письмово та містить:(20 тестових завдань з теорії + розв'язання задачі).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО